

10 år med allmenn verneplikt

Ti år etter at Norge innførte allmenn verneplikt, er hver tredje soldat som avtjener førstegangstjenesten kvinne. Mens prosentandelen i 2014 var litt over 13, steg tallet til 32 prosent i 2024.

Foto: Magnus J. Horne / Forsvaret.

«1 av 3 vernepliktige er kvinner: – Øker forsvarsevnen» var ett av hovedoppslagene i NRK 20. august, da forsvarsminister Tore O. Sandvik besøkte Setermoen garnison i Troms for å markere tiårsjubileet.

– Det vi ser er at kvaliteten er veldig høy, og soldatene er veldig motiverte. Det øker forsvarsevnen vår, uttalte forsvarsministeren og pekte blant annet på at Forsvaret får tilgang til et bedre utvalg av soldater.

Ifølge hærsjef Lars S. Lervik har forsvarsgrenen merket kulturelle endringer som følge av kjønnsnøytral verneplikt: – Det har påvirket kulturen. Det er helt åpenbart at vi blir påvirket av hvem vi har i Hæren. Det er nå litt mindre maskulint. Det er kanskje litt større mangfold.

– Vi setter pris på mangfoldet. Vi tror det gjør oss til en bedre hær og det gir oss et bedre forsvar, sier han.

Fremme likestillingen

Militært kvinnelig nettverk (MKN) er en av medlemsorganisasjonene i Norsk TotalforsvarsForum (NTF) og har over flere tiår jobbet for å fremme likestillingen i Forsvaret. Organisasjonen ble innstiftet i 1989, men da under navnet Nettverk for Kvinnelig Befal.

Virksomheten og betydningen blir lagt merke til langt utover egne militære rekker. I 2024 tildelte Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS) sin likestillingspris til MKN.

Under prisutdelingen vektla YS-leder Hans Erik Skjæggerud nettverkets mangeårige innsats for å fremme samhold, profesjonell utvikling og deling av erfaringer kvinner imellom i Forsvaret: – Selv om det har vært en markant økning av kvinner i Forsvaret de siste årene, opplever likevel ikke alle et inkluderende og trygt miljø, viser Forsvarets egen undersøkelse om mobbing og seksuell trakassering. Kvinner er markant mer utsatt enn menn.

– Arbeidet for likestilling må skje i formelle kommandolinjer, men også i uformelle nettverk. Forsvaret har allerede mange motiverte og kompetente kvinner, men vi trenger enda flere i en tid med store sikkerhetspolitiske utfordringer. Forsvaret av Norge blir sterkere når både det interne samholdet og det eksterne omdømmet styrkes, fremholdt YS-lederen.

Daværende leder Amanda Berg Schjelderup takket på vegne av MKN. – YS' likestillingspris betyr mye for alle oss i nettverket. Det er en ære å motta prisen på vegne av alle de kvinnene som har bidratt i løpet av de 35 årene nettverket har eksistert. Arbeidet vårt blir anerkjent og lagt merke til av andre. Det gjør forhåpentligvis at likestilling og mangfold kommer enda høyere på agendaen, både i Forsvarets ledelse, men også i underavdelingene.

Høsten 2024 ble Militært kvinnelig nettverk hedret med YS' årlige likestillingspris. Her representert ved (f.v.) Amanda Berg Schjelderup, Elin Øisjøfoss Nilsen, Mari Nielsen Gullhav, Renate Mosesen og Matilde Fogstad Saubrekka. FOTO: Øyvind Førland Olsen/BFO.

2025: lokal styrking

Vingsersjant Mari Nielsen Gullhav er nestleder i MKN og fremhever at nettverket i inneværende år har økt innsatsen på å styrke lokallagene, ettersom kjernen i virksomheten ligger i å danne nettverk og øke motivasjon for videre forsvarskarriere mellom kvinnelige ansatte som fortsatt er en minoritet i Forsvaret.

– Sentralt har Forsvarsstaben gjort et arbeid for å ansette flere i Forsvarsstaben som jobber spesielt med mangfold og likestilling. De har også hatt et økt fokus på arbeid med varslingssaker og forebygging av seksuell trakassering og mobbing, herunder forskning på hvilke tiltak som faktisk fungerer, forteller 29-åringen som er utdannet paramedisiner og til daglig er hovedinstruktør på sanitetsskolen ved Hærens våpenskole på Sessvollmoen.

2026: samarbeid og seminarer

Og hva er så på neste års agenda? Blant annet fortsette å styrke lokallagene og opprettholde et godt samarbeid med Norsk TotalforsvarsForum, Norges veteranforbund for internasjonale oppdrag (NVIO), Veteranforbundet SIOPS (Skadde i internasjonale operasjoner) og Tillitsvalgordningen i Forsvaret (TVO).

Videre skal MKN bidra til å øke oppmerksomheten i Forsvaret på FNs sikkerhetsråds resolusjon nr. 1325, som er viktig i utviklingen av kvinners rettigheter i internasjonale freds- og sikkerhetsspørsmål.

– For oss i MKN er det viktig å ha en god dialog med Forsvarsstaben/HR og jobbe mer målrettet for å få i mål de tiltakene som står i langtidsplanen for mangfold og likestilling, poengterer Mari Nielsen Gullhav og nevner avslutningsvis årsmøte 1. mars i Oslo, et

fellesarrangement med NVIO og SIOPS samt et seminar i juni i Gamle Logen i Oslo.

– Eksakt tema for juni-seminaret er ikke satt, da vi fortsatt er i startfasen av planleggingen, men hele hensikten med seminaret er å danne nettverk på tvers av avdeling, gren og alder og øke motivasjonen for videre karriere i Forsvaret.

Av Ola K. Christensen

[YS-likestillingspris for 2024 10 år med allmenn verneplikt -1 av 3 i førstegangstjenesten er kvinner](#)